Názov výsledku: Vzťah medzi fonetickou formou a funkčným významom reči
Anglický názov výsledku: Relationship between phonetic forms and meaning functions of speech
Číslo projektu: VEGA 2/0034/12
Autor: Doc. Mgr. Štefan Beňuš, Ph.D

V tomto výskume sa venujem dvom hlavným oblastiam. Prvou je snaha o zlepšenie porozumenia spojitosti medzi fonologickými, t.j. významovými, rozdielmi a ich fonetickými, t.j. artikulčnými a akustickými realizáciami. Konkrétne skúmam fonetické charakteristiky tzv. jerových a nejerových samohlások v slovenčine a testujem častý implicitný predpoklad fonologických analýz v tom, že jerové samohlásky) sa foneticky neodlišujú od svojich párových nejerových samohlások. Analyzujem hlavne dĺžku a kvalitu samohlások a tiež aj ich koartikulačné charakteristiky na akustických aj artikulačných dátach, čo je pre slovečinu v takejto miere unikátne. Doterajšie výsledky, publikované v článku (**ADCA01**), poskytujú miernu podporu hypotéze, že jerové samohlásky sú v slovenčine foneticky slabšie ako ich párové nejerové samohlásky.

V druhej oblasti tohto výskumu je fonetická forma reprezentovaná akustickými a prozodickými vlastnosťami krátkych anglických slov s pozitívnou polaritou. Funkčný význam spočíva v tom, že tieto slová sú síce veľmi bežné, ale aj problematické pre automatické dialógové systémy (komunikácia medzi človekom a strojom) kvôli ich nejednoznačnosti a viaczmyselnosti. V publikácii (**ADCA05**) popisujeme rozdiely medzi týmito funkciami v akusticko-prozodickej realizácii týchto slov v korpuse spontánnych dialógov v americkej angličtine zameraných na splnenie určitej úlohy. Tieto výsledky sú dôležité tak pre interpretáciu, teda porozumenie, ako aj produkciu, teda syntézu, reči v automatických dialógových systémoch. Hodnotíme aj prediktívnu silu počítačových metód pre automatické párovanie medzi formou a funkciou týchto slov.

Výskum v danej oblasti bol v roku 2012 ocenený Cenou ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Hlavné scientometrické výstupy:
ADCA01, ADCA05